

οὐκ ἔξεστιν, ὅπότ' ἂν βούληται, παύεσθαι; ἔπειτα δ' ἐκουσίως ταλαιπωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν εὐφραίνεται· οἷον οἱ τὰ θηρία θηρώντες, ἐλπίδι τοῦ λήψεσθαι ἡδέως μοχλοῦσι. Καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἄλλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἄξιά ἐστι· τοὺς δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται, ἢ ὅπως ἐχθροὺς χειρώσωνται, ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμενοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν οἶκον καλῶς οἰκῶσι, καὶ τοὺς φίλους εὖ ποιῶσι, καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετήσωσι, πῶς οὐκ οἶσθαι χρὴ τούτους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ζῆν εὐφραϊνομένους, ἀγαμένους μὲν ἑαυτοὺς, ἐπαινουμένους δὲ καὶ ζηλουμένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; Ἔτι δὲ αἱ μὲν βραδουργίαι καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὔτε σώματι εὐεξίαν ἱκαναί εἰσιν ἐνεργάζεσθαι, ὥς φασιν οἱ γυμνασταί, οὔτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξιόλογον οὐδεμίαν ἐμπαιούσιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε ἀγαθῶν ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιοῦσιν, ὥς φασιν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. Λέγει δὲ πού καὶ Ησίοδος·

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἱλαδὸν ἐστὶν εἰσεῖναι
Ῥηϊδίως· λείπῃ μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει,
Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος ὁμιος ἐς αὐτήν,
Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
Ῥηϊδίῃ δ' ἔπειτα πέλει, χαλεπῇ περ ἰούσα.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε·

Τῶν πόνων
Πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τάγαθ' οἱ θεοί·

Καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ φησὶν·

Ὦ πονηρεῖ, μὴ τὰ μαλακὰ μῶσο, μὴ τὰ σκληρ' ἔχῃς.

Καὶ Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους (ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται) ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὡδὲ πως λέγων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι· Φησὶ γάρ, Ἡρακλῆς, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὤρματο (ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκράτορες γενόμενοι⁸ δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας), ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται. Καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προσεῖναι·⁹ μεγάλας, τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῦ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα ὥστε λευκοτέραν τοῦ ὄντος *δοκεῖν* φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα, ἐσθῆτα δὲ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἰτις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκίαν ἀποβλέπειν. Ὡς δ' ἐγένοντο πλησιαιότερον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν βρῆθεισαν ἵεναι τὸν αὐτὸν τρόπον· τὴν δὲ ἐτέραν, φθάσαι βουλομένην, προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν· Ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐάν οὖν ἐμὲ φίλην ποιήσῃ, ἐπὶ τὴν

8) Κύριοι ἑαυτῶν, αὐτεξούσιοι.

9) Τὸ δεύτερον ἀπαρέμφ. ἐκπρᾶται τοῦ πρώτου, ἡ δὲ

δοτικὴ ἀπὸ κοινοῦ.